

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת ויחי תשע"ה שנה ד' גליון 167

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: מדוע בני שבט דן הרגו את עשו ובלעם?

הקליפות שצליה לא יכול לראות אותו ולא מצא אותו, ואם היה צליה נכנס לשם, היה מסתכן, והיה בצער ולא ידע מה לעשות אם להיכנס או לא להיכנס. ואז פינחס הרים את קולו אליו ואמר: צל התנינים הרובצים ושולטים על כל הנחשים, תהפוך בשערותיך וכוחותיך ותראה היכן הוא בלעם, מיד ידע צליה איפה נעלם בלעם, ונגלה לו היכן הוא מסתתר, וירדו שניהם לפני פינחס. ואז אמר פינחס לצליה שיהרוג את בלעם אבל לא בשם קדוש, כי אין רשע זה ראוי להזכיר עליו שם הקדוש, באותה שעה ניסה צליה להרוג את בלעם בכמה מיתות ולא הצליח להרוג אותו, עד שלקח חרב שחקוק עליה נחש מצד זה ונחש מצד זה ויכול היה להורגו.

וצריך להבין מדוע, הרי שבט דן, היה מהנחשלים שפלטם הענן שהיו כולם עובדי עבודה זרה כמובא בילקוט שמעוני (סו"פ כי תצא), וכן הוא בתרגום יונתן (פרשת בשלח ופרשת כי תצא), ובעל הטורים (סו"פ כי תצא) על הפסוק "כל הנחשלים אחריד" בגימטריה זה היה שבטו של דן. א"כ איך זה שבכל זאת דן הוא זה שהרג את עשו הרשע ואת בלעם הרשע?

ואולי יש בזה לימוד עבורנו, שאפילו הרשע הגדול ביותר בעם ישראל, מול הגוי הוא הצדיק ביותר.

וכדאייתא בנועם אלימלך (ליקוטי שושנה, ד"ה שמעתי מקשים), לבאר את דברי הגמרא בפסחים (פז), שכאשר הקב"ה אמר לנביא הושע: "בניך חטאו". השיב לו: "החליפם באומה אחרת". ולכאורה כיצד הנביא השיב כך לבורא עולם?

אלא, שהושע אמר להקב"ה, השווה את עמך ישראל אל אומה אחרת מאומות העולם, ואז תראה שאין כעמך ישראל. שאפילו השפל והגרוע ביותר שבישראל עדיף הוא מהטובים

"וישאו אותו בניו ארצה כנען ויקברו אותו במערת שדה המכפלה"

דרשו חז"ל במסכת סוטה (יג): "כיוון שהגיעו למערת המכפלה, הגיע עשו והחל מעכב. אמר להם: שלי הוא. אמרו לו: והרי מכרת את חלקך? אמר להם: את בכורתי מכרתי, אך האם את חלקי מכרתי? אמרו לו: כן, שהרי כתוב "בקברי אשר כריתי לי". אמר להם: הביאו לי את האיגרת. אמרו לו: האיגרת במצרים היא. ומי ילך? ילך נפתלי שקל הוא כאיילה.

היה שם חושים בן דן, שכבדו אזניו משמוע, אמר להם: מאי האי? אמרו לו: אנו מתעכבים עד שישוב נפתלי מארץ מצרים. אמר להם: ועד שיבוא נפתלי ממצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון?! מיד נטל מקל וכת את ראשו של עשו. ע"כ.

נמצא כי חושים בן דן הוא הרגו לעשו הרשע (בשיעור השבועי הארכנו בענין המדרש שאומר שיהודה הוא זה שהרג את עשו, ניתן לשמוע זאת בטלפון מספר: 0504133783 שלוחה 6). בדומה לזה מצינו אצל בלעם הרשע, שגם נהרג על ידי אחד משבט דן. כמובא בזוה"ק (פרשת בלק דף קצד), שבלעם הרשע כשראה את פינחס נתיירא שמא יהרגהו, לכן פרח וטס באויר הוא יחד עם שני בניו יונוס ויומברוס שגם הם היו מכשפים גדולים, וכשראה פינחס שהוא פורח באויר, אמר: יש מי שיודע לפרוח אחרי אותו הרשע כדי להורידו ולהביאו לפני?

צ. ליה מבני שבט דן קם ובשם קדוש המבטל את הכשפים פרח אחרי בלעם להורידו למטה, ובלעם נכנס למקום של

שבאומות. ועל ידי שיביט על אומות העולם, לא יוכל לקטרג על עם ישראל.

ובזה פירש הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע את הפסוק בתהילים (מ"ג, א'): "שפטני אלקים וריבה ריבי מגוי לא חסיד", שכוונת דוד לבקש מאת ה': "שפטני אלקים" – בעת שרצונך לשופטני אזי שופטני "מגוי לא חסיד", שתשפטני לעומת הגוי, כי אז מובטח אני שאצא זכאי בדין, ולא לעומת החסיד שירא אני שמא לא אצא זכאי בדין (הובא בספה"ק ישמח ישראל פרשת וארא אות ג').

וביסוד דברים אלו פירש בספה"ק נועם מגדים (פרשת יתרו אות ז') את הפסוק בתהילים (ס"ו, ז') "מושל בגבורתו עולם עיניו בגויים תצפינה". שכאשר הקב"ה אינו מוצא זכויות לעם ישראל, וחפץ להנהיג את העולם בגבורות חס ושלוש, אזי "עיניו בגויים תצפינה" – הוא מביט על הגויים, ומכיון שהיהודי הגרוע ביותר לאין ערוך מהגוי הטוב ביותר, הרי בכך מתגלה מעלת ישראל ומתעוררת מידת הרחמים.

וכן מובא על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, כשהיה אומר את תפילת "ונתנה תוקף" בימים הנוראים, היה מפרש: "בראש השנה יכתבון" – הרי הגויים ביום הקדוש ראש השנה הם כותבים, "וביום צום כיפור יחתמו" – ובעצם יום הכיפורים הם חותמים, "כמה יעברון" – כמה עבירות הם עושים, "וכמה יבראון" – כמה ממזרים הם בוראים בעולם, ואם כן שואל אני את בורא עולם: "מי יחיה ומי ימות" – למי ראוי שינתן חיים ולמי ראוי שימות?

והיינו, כוונתו הקדושה היתה לעורר את מידת הרחמים על ידי השוואתם של ישראל אל אומות העולם.

יש סיפור על הרה"ק רבי זושא מאניפולי זת"ב, שמובא בשם צדיקים, שלספר סיפרו זה לחולה, הוא סגולה לרפואה. וכך הסיפור: פעם, חלה רבי זושא ונפל למשכב, עשתה לה השמועה כנפיים והגיעה לאוזניהם של צדיקי הדור שבאו לבקרו ולהתפלל עליו. ביניהם היה הצדיק רבי אריה לי הסבא משפולי, רבי זושא פנה אל הסבא משפולי ואמר לו: אני יודע שכבודו רוצתה להתפלל עלי שאבריא, אבל אני מבקש שלא תזכירו עלי שום זכות ואל תבקשו לעורר עלי רחמים באמצעות זכויות, שכן לב יודע מרת נפשו, וכאשר

תתחילו להזכיר זכויות על זושא, עלול חלילה לקום המקטרג ולהזכיר כנגדם דברים הפוכים. אלא כך תעשו פנו אל בורא עולם בתחינה, שבעיירה פלונית מתגוררים כמה מאות גויים ערלים, כולם בריאים וחזקים ולא חסר להם מאומה, זכויות כמו להם, יש גם לזושא, כלום אין אף הוא ראוי להיות בריא וחזק!?

וכך עשה הסבא משפולי ורבי זושא הבריא.

וכדברים הללו כותב בספה"ק דעת משה (פרשת עקב): שהרה"ק רבי זושא היה רגיל לברך: "תהיה בריא וחזק כמו גוי", והסביר, שרצונו לומר בזה, שהגם שהאדם אינו כדאי לזה, מכל מקום ראוי הישראל להיות בריא וחזק, כי הלוא הגוי שאינו עושה שום מצוה, והוא בריא אולם, ומכל שכן היהודי.

נסיים בדברי המדרש בילקוט שמעוני בפרשתנו על הפסוק: "גור אריה יהודה" – זה משיח בן דוד (גור אריה בגימטריה משיח בן דוד עם הכולל), שיצא משני שבטים אביו מיהודה ואמו מודן. ע"ש. לומר, שאף אם ח"ו קודם ביאת המשיח עם ישראל יהיו כשבט דן, בכל זאת יזכו לביאת המשיח, כי מול אומות העולם הם צדיקים, במהרה בימינו אמן.

עשרה בטבת:

כתב החת"ס (תורת משה עה"ת חומש ויקרא דרוש לז' באדר) וז"ל: הטעם שקבעו תענית על מצור העיר, הלוא היתה ירושלים כמה פעמים במצור, בימי פרעה, נבוכדנצר וכדו'. רק הטעם הוא דמה שהיתה העיר בטרדת המצור שתי שנים ומחצה זו מחמת שבאותו יום שסמך מלך בבל למטה על ירושלים כמו כן ישבו בית דין שלמעלה אלו מיימינים ואלו משמאילים, עד שגברו המשמאילים ונחרב הבית, והנה אין לך שנה שקללתה מרובה מחברתה, וכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, נמצא שבכל שנה ושנה נתחדש חורבן חדש, וזהו בכל פעם שמגיע אותו יום של עשרה בטבת שהתחיל אז למעלה משפט החורבן כמו"כ בכל דור ודור יושבים ב"ד שלמעלה וגוזרים החורבן של כל שנה ושנה. וידוע שעל צרה שעברה כמו יום שמת בו אביו ואמו אין אנו מתענים בשבת, אבל תענית חלום מותר להתענות שבשביל עונג שיש לו שמבטל צרה העתידה לבוא עליו, לא מעונה הוא, הלכך תענית תשעה באב זהו רק על צרה שעברה לא דחו שבת, אבל תענית עשרה בטבת זהו על ביטול צרה העתידה עונג הוא והיה דחי שבת.

שבת פרשת ויחי:

האדמו"ר החלקת יהושע מביאלא זי"ע, היה מבקש מהמלמדים בכל פרשת ויחי שילמדו עם התלמידים את פירוש נועם אלימלך עה"פ "שיכל את ידיו", כי פירוש זה נוגע למידות טובות.

העלון יוצא לאור בסיועו של איש החסד ורב הפעלים זיו בן תמר הי"ו, שבקרוב יזכה לבנות בית נאמן ישראל על אדני הקדושה והטהרה, אמן.

אם ברצונך לתרום להפצת העלון לעילוי נשמת, הצלחה וכדומה, אנא צור עמנו קשר בטלפון: 0504145482